

SÖNMEZ TARGAN

60'lı yılları bizim kuşak da ha çok devrimci gençlik yılları olarak anımsar. Herkes-te sömürüye karşı direnişin büyük coşkusu ve umudu, suya atılan bir taşın suyun yüzeyinde çizdiği halkalar gi-bi, toplumun bütün alanları-na dalga dalga yayılırdı. O yıllara, bir başka açıdan "rüz-gâr gibi gelip geçti" dense de hani, yeridir.

60'lı yıllar gerek ülkemizde gerekse dünya yazın, sanat ve ekin alanında da çok ve-rimli yıllardı. Latin Ameri-ka'dan Uzak Asya'ya, Afri-ka'dan Avrupa'ya varana de-ğin devrimci içeriği güçlü olan nice yapıt toplum ya-şamına o yıllar en etkin ve yaygın bir biçimde kazandı-rılmıştı.

Türkiye'yi anımsıyorum. **Fakir Baykurt, Cemal Sü-reya, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Yılmaz Güney** gibi nice yazar, şair ve sine-ma sanatçımız 60'lı yıllarda altın çağlarını yaşamışlardı. Özellikle müzik alanında ye-ni bir dönem başlamıştı. Kır-lardan koşup gelip büyük kentlerimizin varoşlarına otu-ran halk türkülerimiz, Türki-ye İşçi Partisi'nin açık hava ve kapalı salon toplantıları-na ayrı bir renk ve coşku ka-tarak kentsel yaşamda ken-dilerine yer açardı. **Âşık İh-sani, Âşık Mahsuni** bunlar içinde başta geleniydi.

Türkülerimize kattığı çağ-cıl, devrimci, toplumcu yoru-muyla sanatsal varlığı çok öncelere giden **Ruhi Su** ile bi-zim kuşağın yakından ve doğrudan tanışması da 60'lı yıllarda olmuştu. 1967 yılı-nda 45'lik plaklarının İmece adıyla ortaya çıkmasıyla bu yüce ve soylu sesle daha ge-niş toplum kesimleri tanış-ma olanağını buldu. Sadece onunla mı?.. Seferberlik Tür-küleri ve Kuvayı Milliye Des-tanı'nda olduğu gibi, şiirleri-ni türküleştirdiği **Nâzım Hik-met**'le de öyle...

Nâzım Hikmet'le Ruhi Su bir sanat çizgisinde buluş-muş iki insan değildi salt... Onları asıl buluşturan, tek bir yürek, ortak bir ses gibi ko-nuşturan; inandıkları, uğru-na baş koydukları ortak siya-sal görüşleriydi. Bu dünya görüşleri nedeniyle Nâzım Hikmet yurtdışına gitmeye zorlanmış, Ruhi Su'nun ise 1952'de Devlet Operası'nda-ki görevine son verilmiş ve 1952 ile 1957 yılları arasın-da 5 yıl tutuklu kalmıştı.

Fiziksel varlığının 5 yıl ce-zaevlerinde tutuklu kalma-sının yanı sıra Ruhi Su'nun

sesinin yasaklarla dolu 65 yıla uzanan hüznü bir öy-küsü var. Bunu **Sıdika Su**, Ruhi Su Kültür ve Sanat Vak-fı Yayınları içinden çıkmış "*Ruhi Su Türküleri*" kitabına yazdığı önsözde bakın nasıl anlatıyor: "*Sıcaklığını yaşan-mışlıktan alan türküler, Ruhi Su sesiyle, yorumuyla bir yol, bir yordam oluşturmuştur. Halkını tanıyıp ayrılmaz bir biçimde halkına bağlanan Ruhi Su; çocuk denecek yaş-ta türküler söylemeye baş-lar. İlk söylemeye başladığı türkülerden birini şöyle hatırlıyordu: Tanburamın teli çek-mez / Çalarım, çalarım öt-mez / Bir kız aldım, koynum-da yatmaz / Koynumda yat-maz. 1985 yılına dek söyle-diği türkülerle bu ilk söyledi-ği türküler arasında en az 65 yıl geçmiş. Yasaklarla dolu 65 yıl. Hiç mi hiç susmamış...*" Vak-ıf tarafından hazırlanıp top-luma kazandırılan "*Ruhi Su Türküleri*" kitabına emeği ge-çenlerden biri de onun öğren-cilerinden **Karabey Aydo-ğan**. Bakın ne diyor bu ko-nuda: "*Ruhi Su sesini ilk kez duyanların, tanımlaması güç bir büyük beğeni ile kendile-rini zaman içinde bir yolcu-lukta bulduklarını söylemek abartı olmasa gerek.*"

Bu tanımlamayı bir başka anlatım daha da güçlendiriyor. Masamın üzerinden hiç eksilmeyen Ruhi Su Türkü-leri kitabını, beni görmeye gelen arkadaşım **Hidayet Kalınlıoğlu** eline alıp karış-tırmaya başladı. Bugün Eme-ğin Partisi saflarında siyasal savaşımlar veren bu fotoğraf sanatçısı arkadaşım, bir ara ayağa kalkıp coşkuyla an-latmaya çalışıyordu: "*Bugün yılını kesin hatırlamıyorum, ama ben Ruhi Su sesini ilk kez bir mitingde duymuştum. Eli-mizde pankartlar miting ala-nına giriyorduk. Alanın orta-sından, mikrofondan dalga dalga yayılan bir sesle bir an-da irkildiğimi, bedenimin tüy-lerinin gömleğimi delercesi-ne dikildiğini anımsıyorum. O gündür, bu gündür Ruhi Su dinlerim.*" Kitabı alıp gö-türmek istedi. Hayır, dedim Ruhi Su'yu dinlemek ve sev-mek aynı zamanda bir emek işidir, git vakıftan satın al, de-dim.

Gerçekten de Ruhi Su'yu dinlemek denli yaşamak da gerekiyor diye düşünüyorum. İşte Ruhi Su Kültür ve Sanat Vakfı tarafından yayımlanan "*Ruhi Su Türküleri*" kitabı bu işleve de soyun-muş. Bu kitaba emeği ge-çen bir diğer ad da ressam **İrfan Ertel**. Emeği geçen her-kese, ama herkese çok çok teşekkür ederim.

